

Anbefaling: CT-scanning af maven ved mavesmerter

Anbefaling	Undgå CT-scanning af maven hos patienter med mavesmerter, hvis der ikke er en konkret klinisk mistanke om noget behandlingskrævende – ved tvivlstilfælde anbefales det, at der konfereres med en erfaren kollega.
Rationale	<p>I Danmark er antallet af CT-scanninger af maven mere end firedoblet i perioden fra 2005 til 2018, fra 15 per 1000 borgere i 2005 til 65 per 1000 borgere i 2018. (1). Hertil viser en audit undersøgelse udført i Region Nordjylland, at op mod hver tredje CT-scanning af maven, der gentages indenfor 28 dage, ikke er berettiget (1). Samme tendens findes i udenlandske studier (2)</p> <p>Fra et patientperspektiv bør den diagnostiske værdi af en CT-scanning altid afvejes i forhold til den potentielle skade, som en CT-scanning kan have.</p> <p>En CT-scanning gør brug af ioniserende stråling, som øger patientens livstidsrisiko for at udvikle kræft. Risikoen for kræft afhænger blandt andet af scanningstype, hvor CT-scanning af maven er en af de typer, der gør brug af høje doser ioniserende stråling og medfører en markant øget risiko for udvikling af kræft (3, 4). Herudover afhænger risikoen af antal scanninger og den alder som patienten har, når CT-scanningen udføres, hvor risikoen falder i takt med stigende alder (3). Det er derfor relevant, at patienter ikke udsættes for CT-scanning af maven unødigt, og specielt ikke hvis det er en yngre patient.</p> <p>Et italiensk studie fra 2021 har man undersøgt unødvendige CT-scanninger blandt yngre patienter, og konkluderer, at en bedre klinisk ramme og korrekt brug af retningslinjer kan bidrage til at reducere unødige scanninger og således mindske uberettiget udsættelse for ioniserende stråling (5).</p>
Kilder	<ol style="list-style-type: none"> Westmark S, Hessellund T, Hoffmann A, Madsen BB, Jensen TS, Gielen M, et al. Increasing use of computed tomography scans in the North Denmark Region raises patient safety concern. <i>Eur J Radiol.</i> 2023;166:110997. Francisco MZ, Altmayer S, Verma N, Watte G, Brandao MC, Barros MC, et al. Appropriateness of Computed Tomography and Ultrasound for Abdominal Complaints in the Emergency Department. <i>Curr Probl Diagn Radiol.</i> 2021;50(6):799-802.

	<p>3. Berrington de González A, Mahesh M, Kim KP, Bhargavan M, Lewis R, Mettler F, Land C. Projected cancer risks from computed tomographic scans performed in the United States in 2007. Arch Intern Med. 2009;169(22):2071-7.</p> <p>4. Brenner DJ, Hall EJ. Computed tomography--an increasing source of radiation exposure. N Engl J Med. 2007;357(22):2277-84.</p> <p>5. Salerno S, Terranova MC, Anzelmo MT, Vinci A, Vernuccio F, Collura G, et al. Are we overusing abdominal computed tomography scans in young patients referred in an emergency for acute abdominal pain? Pol J Radiol. 2022;87:e187-e93.</p>
Beskrivelse af udviklingen	<p>Vælg Kloget har indsamlet relevant viden om området via en spørgeskemaundersøgelse. Her har over 125 relevante sundhedsprofessionelle på tværs af landet angivet, om de mener, der foregår unødvendige CT-scanninger af maven ved mavesmerter. Herudover har de belyst, hvorfor de tror, at der foregår noget unødvendigt, samt hvilke løsninger, der skal til, for at mindske antallet af unødvendige scanninger på dette område. Supplerende perspektiver og forståelser af barrierer og løsninger er belyst ved uddybende møder med et udvalg af de sundhedsprofessionelle, der har besvaret spørgeskemaet. På baggrund heraf, er der udarbejdet et dokument med løsningsforslag, som findes på vælgklogt.dk.</p> <p>Tak til alle, der har bidraget gennem surveybesvarelse, møder eller kommentarer til høring, herunder Dansk Selskab for Akutmedicin Dansk Radiologisk Selskab Gigtforeningen</p>
Godkendt	Maj 2024
1. opdatering	Maj 2028
<p><i>Denne Vælg Kloget anbefaling skal betragtes som vejledende og fritager ikke sundhedspersoner for individuelt ansvar for at træffe korrekte beslutninger vedrørende den individuelle patient, i samarbejde med og under hensyntagen til denne. Vælg Kloget anbefalingen er ikke juridisk bindende, og det vil altid være det faglige skøn i den konkrete kliniske situation, der er afgørende for beslutningen om passende og korrekt sundhedsfaglig ydelse.</i></p>	